



jena naše zemlje, toda pričakujemo konca obenem tudi s trdnimi zaupanjem, da bodo naši junaki, kakor že devetkrat, tako tudi še sedaj desetkrat ostali zmagovalci nad besnim sovražnikom. Bog in junaška sreča naj spremljata slavno Boroevičovo armado tudi v deseti ofenzivi!

Cesar Karel sam je dne 18. t. m. obiskal Boroevičovo armado, da ji pokaže, kako vladar in ljudstvo sočustvujeta z velikim trpljenjem naših braniteljev in jih spremljata z najboljšimi željami za njihovo popolno zmago.

Boji so se razvijali tako:

#### Dne 15. maja.

Dne 15. maja deseta soška bitka po ljutosti in srditosti bojov ni prav nič zaostajala za prejšnjimi. Zopet so Italijani v gostih vrstah navalili svoje množice proti našim postojankam in čeprav so vse svoje napore tako v pehotnem kakor v topniškem oziru v nezasišani meri povišali, niso mogli preprečiti, da je tudi peti dan sedaj divjajoče soške bitke končal s polnim vspehom avstrijskega orožja. Naša pehota, ki je v boju moza z možem pokazala, da je daleč nad Italijani, je zopet izvršila obdobjanja vredna junaštva. Kakor prejšnji dan, so tudi ta dan Lahi med Plavi in Kanalom poskušali priti na levi breg Soče. Njih poskusi so se izjalovili in celo tam, kjer se jim je z najtežjimi žrtvami posrečilo na čisto ozkem prostoru ustaliti se na tostranskem bregu Soče, je drzen nastop naše pehote onemogočil vsako razširjanje. Odsek Plave—Zagora je bil tudi včeraj cilj močnejših italijanskih navalov, ki so posamezne skupine sovražnika na ozkem odseku na Kuku začasno privedle v dele naših jarkov, od koder so jih pa naši takoj zopet vrgli ven. Prav tako so se izjalovili ponovni sovražni napadi proti Sveti Gori in Sv. Gabrijelu. Na višinah vzhodno od Gorice so se vsled sijajnega zadržanja in posnemanja vrednega skupnega delovanja naših čet izjalovili vsi napori. Desetkrat so napadli Italijani brez uspeha. Na Kraški planoti je sovražnik svoje napade vnovič naperil proti Fajtem hribu. Naša artilerija je, najkrepkejša podpirana od letalcev, vnovič onemogočila laškim množicam izpad iz njihovih postojank.

#### Dne 16. maja.

Ta dan nove soške bitke je jasno pokazal namero Italijanov, da za vsako ceno vtisnejo naše postojanke v odsek Avče—Kanal, nato Plave—Solkan, kakor tudi severovzhodno in vzhodno od Gorice. V odseku Plave—Kanal Italijani kljub vsem naporom niso mogli svojega položaja zboljšati. Vsako razširjanje je bilo preprečeno. Vsi poskusi sovražnika so se izjalovili ob hrabrosti in vstrajnosti naših čet, ki so nasprotnikom vsak uspeh, ki so si ga z najbolj krvavimi žrtvami priborili, v srditih protisunkih zopet iztrgale. Slika boja se je neprestano menjavala. Kdor je bil pravkar še napadalec, je bil takoj zopet potinjen v vlogo branilca. Po noči je divjal boj, ki

rov. Izprezite krampe od drugih topov in izvlečite z vsemi najprej jednega, potem drugega itd. Če tega ne storite, boste še na sodni dan tičali tukaj na tem mestu."

Mož je presenečen po tem nasvetu, ki je bil o tročje umljiv samspebi, zadovoljno pokimaval in ga res hotel takoj izvesti.

Črna kuga! Ko sem jaz razkladal ognjarju ta načrt, stal je tik za menoj razveljavljatelj te baterije, mustačast in grdogled stotnik. Komaj sem izrekel svoje dobrohotne mnenje, me je že surovo nahrulil:

"Kako pri vseh strelah se pa predrznete vi še mlečnozobi fantek, zapovedovati z mojo baterijo? — Glejte, da se mi izgubite k vragu, če ne vam bom pa hitro nasul popra pod pete!"

"Nehvaležnost je plačilo tega sveta."

Ta rek sem se zabrusil mustačarju pod nos in pognal konja.

Ko sem se vračal proti večeru nazaj, topov ni bilo več v blatu. Lemberški topničarji so vendar le posneli moj nasvet. Kolikokrat sem imel priliko spoznati v vojni, da ima kmetijski fant več zdrave pameti nego prav nadut dostojanstvenik, ki razpolaga puhlo-trhle pameti raz mogočnega stolca nespametno in brezvestno s tisoči človeškega in živalskega življenja. Več kot pamet vredna je sreča, četudi je zaplankana glava! To je geslo vojne usode.

Na večer že omenjenega dne sem se vrnil nazaj k polku, ki je že bil nastanjen po hišah in bajtah v Radymnu. Naši pionirji so kupili nekaj prašiča in so si ga hoteli zasluženo privoščiti. Pa svinče ima ščetine, kako ga oharati brez vrelega krova? Fantje so premostili ta jarek pomisleka na priprost način. Napulili so kopec slame, jo užgali in na plamenu smodili prašiče ščetine. Celo početje ni trpelo dolgo, a dovolj, da nas je spasila po visoko plamteči slami sovražna artilerija. Pionirji so palili ščetince na dvorišču hiše, kjer sva bivala midva s Francelom. Imela sva snažno sobo in prav prijazno zgovorno govedinjino. Dobra ženica nama je iz gostoljubnosti zaprila. Ker pa niso v peči že dolgo netili, se je močno kadilo in odprl sem okno, da bi se odkadil dim. Gazdarica mi je prinesla celo zbirko raznih škatul in zavojčkov, ki so jih pustili ruski častniki, ki so se v

ga je bojeval mož proti možu z bajoneti in ročnimi granatami; vspeh dneva pa je bil naš: Postojanke na višinah, za katere so se vroče borili, so ostale v naših rokah. Ko je bila z nočjo italijanska pehota utrjena, je pričela na celotnem odseku streljati njihova artilerija z najtežjim ognjem. Na višinah vzhodno od Gorice se od Solkana do Vrtojbe niso nič manj srdito bojevali. Na eni ali drugi točki se je posrečilo sovražni skupini vdreti v naše prednje jarke, ali takoj jih je protinapad pognal zopet ven. Tu so Italijani zastavili nekaj svojih najboljših čet, med njimi tudi brigado *Malina*, kateri je pa dunajski črnovojniški bataljon, stotnik *Sonnenwend*, zadal občuten poraz. Ta brigada je v junaškem navalu prišla v naše prednje jarke. Dunajčani so jo pa znali prevladati, jo vrgli zopet iz postojank in ji poleg tega odvzeli okrog 400 vjetnikov. Se le noč je napravila konec boju. Na Kraški planoti je naš izborni artilerijski ogenj sovražni pehote onemogočil izpad iz njihovih strelskih jarkov.

#### Dne 17. maja.

Sovražnik je naperil dne 17. maja svoje glavne napore proti odseku Avče—Kanal in je tam zastavil svoje najmočnejše množice. Dva dni se je srdito borilo za postojanke v celotnem odseku. Vedno zopet so naše čete Italijane, kjerkoli so se skušali vgnezditi v naših jarkih, vrgle nazaj. Končno je sovražnik mogel obdržati goro Kuk (vzhodno od Zagore), ali naše čete, nezlomljive v svojem pogumu in vstrajnosti, so se ustalile neposredno pred svojimi popolnoma izravnanimi jarki in potegnile nadaljnemu napredovanju italijanskih napadov močan zapaž. Pri Sv. Gori Italijani niso prišli niti za korak naprej. V goriškem odseku so nas Italijani skušali presenetiti, ali naše čete so skrbno čuvale in Italijani so tudi tu brez uspeha navalili. Ko se je stemnilo, so izpadli, ne da bi njihova artilerija oddala kak strel, v prav gostih množicah iz svojih jarkov; naš ogenj jih je takoj pognal nazaj. Na Kraški planoti je italijanska pehota le malo nastopala. Tudi artilerija je le zmereno delovala.

#### Dne 18. maja.

Ta dan se je v krvavi soški bitki posebno proslavilo naše črnovojništvo. V družbi z drugimi vojaškimi oddelki so naši črnovojniki v odseku Avče—Solkan odbili sovražne napadalne množice, ki so napadale tudi ta dan z veliko ljutostjo. V najhujšem ognju smo v protisunkih vrgli sovražnika vedno nazaj in preprečili Lahu nadaljno prodiranje. Letalci so naši artileriji in infanteriji vrlo pomagali. Tesno ob vzhodni strani gore Kuk, pri Vodicah (južno od Kuka), pri Sv. Gori in na gori Sv. Gabrijela se je bila izredno ljuta bitka. Zmagali so naši! Vse postojanke so ostale v naši posesti. Lahi so imeli grozne žrtve. Pri Gorici so Lahi poskusili z isto zvijačo kot prejšnji dan: Nenadoma so goste infanterijske množice pričele napadati brez artilerijskega ognja, a zopet brez uspeha. Na Krasu samo živahen artilerijski ogenj.

minuli noči nočevali pri njej. Prav z zanimanjem sem brskal po teh ruskih ropotijah, radoveden, ako bom iztaknil kako mazilo zoper ušjo golazen. Francel se je podil nekje po dvorišču, kjer so njegovi pionirji osmojali svinče.

Rusko topništvo, opozorjeno po ognju, je začelo sipati šrapnele v našo bližino v času, ko sem z vso vneto iskal mišji strah. Šrapneli so škropili svinčenko po našem dvorišču; pionirji so se poskrili z napol posmojenim prašičem. Francel je prihuljen za odprto okno najne sobe motril mene od zunaj. Dobro je zapazil, kako sem se nemirno zganil pri razpoko vsakega šrapnela. Nagrabil je na dvorišču peska, ga zavil v papir in se postavil na prežo pod odprto okno tako, da ga jaz nisem videl. Zapisknilo je po zraku, se razpočilo prav blizu in v tem trenutku mi je zafatil navihane v papir zavito peščeno kepo v glavo.

Križ božji! Zakričal sem kot na smrt zadet, omahnil s stolca in se zakotalil pod posteljo. Pri nečloveškem kriku je pokurilo vse bliskoma iz hiše in le Francel se je škodoželjno posmihal pod oknom. In ta njegov krohot me je v toliko zbrihtal, da sem začel otipavati glavo. Cela je bila, bolečine nisem čutil, še krvavel nisem. Pobulil sem izpod postelje, moje oči so zagledale po fleh mesto svinca prav drobčen pesek in raztrgan papir.

Vse mi je bilo jasno. Prestani strah je zdaj nadomestila sramota, ki sem jo duševno užival, ko se sem izmotaval izpod postelje. Kot Boga sem omoleđoval Francela, naj molči, naj ne trobi okrog za me tako mučno-sramotnega dogodljaja. Obljubil je, a še to med posmehom. Pri prvi priliki pa je razbobnal med tovariše več nego je bilo res. Kaj sem hotel? Režal sem se sam pri vsakdanjem pikanju in namigavanju, s tem sem se najprej potlačil in pokopal — strahopetni pobeg pod posteljo.

Drugega jutra po zadetju peščenega šrapnela sem odjezdil z dvema stotnikoma in nekaj jezdecov preko Przemysla v vas Darowice, da preskrbimo tam za polk prenočišča. V Przemyslu smo se ustavili, da obadujemo. Mesta, kar se tiče življenja in prometa, nisem več spoznal. Ta kratka, prva ruska oblega je mesto v življenjskem oziru predrugačila. Vlada se

#### Dne 19. maja.

Osmi dan bitke pri Soči so bili Italijani težko poraženi. V prostoru pri Log-Bodrež, kjer se jim je posrečilo dne 14. maja, da so vrgli oddelek *Bez Sočo*, so morali ta ozek kos zopet izprazniti, ki so si ga bili priborili z najbolj krvavimi žrtvami. Naše topništvo je zrušilo gnezda Italijanov v tem odseku, in pregnalo sovražnika zopet na desni breg. Italijani se napeli vse sile, da bi se bili tu držali in da bi bili svoje postojanke izpremenili v utrjeno močistišče. Poizkušali so z brodom prepeljati čez Sočo vedno nova ojačenja. Na prehodno mesto so naši osredotočili topovski ogenj; sovražnik je tam brez vsake koristi žrtvoval mnogo ljudi. Naše strelske čete so tako obkolile oddelke, ki so se bili vgnezdili na levem bregu, da jim ni bilo mogoče se razširiti. Tako zagazdeni in izročeni učinkujočemu ognju našega topništva, ni preostalo Italijanom, da se izogne popolni uničbi, nič drugega, kakor da so se morali umakniti na desni breg Soče. Naša pehota, ki se je trdno držala sovražnika, je takoj planila za njim in mu je iztrgala še vjetnike. Tako se je končalo beranje v tem odseku, ki spada med najlutejše in najtrdovratnejše boje v celi velikanski bitki s sijajnim vspehom našega orožja. Dopoldne sta se v prvi vrsti bojevali obe topništvi; italijansko topništvo je zamen poskušalo, da bi premagalo našo artilerijo. Dobili smo tu nadvlado. Italijanska pehota je nastopila še le okoli 3. ure popoldne na naskok. Njen sunek je bil v prvi vrsti namenjen višinskim postojankam pri Vodicah, a se je razbil v združenem ognju naših topov, strojnih pušk in pehote. Na obeh straneh ceste v Rožno dolino smo tudi odbili napad Italijanov v boju moza z možem. Osmi dan desete bitke ob Soči je zopet stal Italijane le nove žrtve in niso niti koraka napredovali.

#### Dne 20. maja.

Uradna in druga poročila slavijo ta dan pred vsem mariborske črnovojnike. Naši ožji rojaki so imeli glavno zaslug pri tem, da se Lahi bili premagani in vrženi nazaj. Boji so se ta dan sledeče razvijali: Glavni sunek je bil naperjen na naše postojanke v prostoru Vodič—Sv. Gora. Na drugih točkah ni bilo tako ostrih napadov. Borba za Sveto Goro je silno težka in čez vse ljuta. Sovražnik je bil v veliki premoči. Pred razvalinami svetogorskega samostana, tam blizu, kjer počivajo telesni ostanki slovenskega kardinala in našega slovensko-štajerskega rojaka dr. Missia, so se bili najostrejši boji že od ranega jutra. Na to točko je sovražnik osredotočil ogenj vseh svojih lahkih in težkih topov v ozadju. Sovražni bobneči ogenj je bil tako silen, da so bili naši strelski jarki popolnoma porušeni, zasuti in izravnani. Prvi infanterijski napad se je takoj zrušil v našem ognju. Pri drugem se je Lahom posrečilo blizu svetogorskega samostana vdreti v naše jarke, naši vrli mariborski črnovojniki pa so jih v bajonetnem jurišu vrgli krepko nazaj. Popoldne je delovala artilerija, ki je Sveto Goro na gosto obsipavala z uničujočimi granatami. Ko je nastopila tema, se je pričel splošen infanterijski napad v prostoru

tedaj v trdnjavi skoro iste razmere, kakor dandanes pri nas po velikih mestih. Nikjer nismo dobili nič za pod zob, tudi za drag denar ne. So nas pač odslavljali s tem, da nimajo, da so vse pojedli in porabili v času oblege. V vojaškem kazinu smo izbrali prav skromno kosilce, ki je potisnilo vsaj za silo kruleči želoce narazen.

Po obedu smo jo mahnil v židovsko slaščičarno, kjer smo si hoteli po galski navađi pomazati svoja grla. Konje so nam stražili vojaki na cesti; ebema stotnikoma in meni je žid toliko potegnil navzgor na trgovini zastita vrata, da smo zlezli po štirih v prostore. Se ne smem pritožiti, zoper želo nam je dal, karkoli je kateri požel. Nas je dvorilo nad 6 uslužbencev. Moja dva tovariša je začel alkoholni duh malo okajati. Postala sta gostobesedna in zahtevala od žida, da jima mora prodati par steklenic za na pot. Pri tej zahtevi pa se je mož odločno uprl in odklonil, češ: Nas je itak pustil v trdnjavo kljub zelo strogi prepovedi od trdnjavskega poveljništva. Na pot nam ne more dati prav ničesar, sicer ga vojaška oblast denarno kaznuje ali celo prepodi iz mesta. Kdo je verjel temu židovskemu jadikovanju?

"Lažeš, golju!", sta ga nahrulila tovariša, "če ne daš zlepa, boš pa s silo!"

S sabljami sta porožljala. Žid je ves prebledeno-prestrašen pošepnil pikolu:

"Polica!"

Čeravno šepetajoče izgovorjeno, smo razumeli vsi trije. Ni se utegnil poslušni pritlikavec izvesti gospodarjevega povelja, je že eden od tovarišev prismolil staremu tako zaušnico, da se je zakotalil pod mizo (1).

Na lice trušča so privreli še drugi uslužbenec, hotelo braniti gospodarja. Tovariša sta vsakega pošteno naklestila in povrh še neprestano klestila po starem židu, ki je ječal in vikal pod mizami in stolci. Jaz sem sedel čisto nepristransko na mizo in si ogledoval komedijo in žaloigro ob enem. Ali vam ni pobral pritlikavi pikolo pogumno nekje precej težko pručico, se mi priplazil po prstih za hrbet in me česnil po glavi, da se mi je posvetilo na stotine solne.

(Konec prihodnjic.)

Vodice—Sveta gora. Pri Vodicah je sovražnik sicer vdrl v posamezne jarke, a je bil zopet vržen nazaj. Na celi črti smo ostali zmagovalci. Lahom so se njih namere popolnoma izjalovile.

Dne 21. maja.

Po neprestanih sedemdnednih infanterijskih bojih je v pondeljek, dne 21. maja, na severnem delu soške fronte nastopil odmor. Lah je sprevidel, da ne more zlomiti našega vstrajnega odpora in ne more naprej. Samo vzhodno od Gorice so Italijani se poskusili s sunkom, katerega pa so naši z lahkoto odbili. Pri Grazinu je naša napadalna četa privedla iz italijanskih jarkov 1 častnika in 36 mož kot vjetnike. Sovražnik je v svojih brezuspešnih napadih imel grozne izgube. Sedaj morajo Lahi vračati svoje rane in izpopolniti svoje hudo razredčene zборе. V prednjih italijanskih vrstah se opaža živahno delovanje. Vidi se, da se Italijani pripravljajo na nove boje. Naša artilerija jih pridno moti pri njih delu. Na Krasu postaja artilerijski boj vedno hujši.

### Borba za goro Kuk

Vzhodno od Zagore leži 611 metrov visoka gora Kuk, ki je bila dokaj važna postojanka med Gorico in Tolminom. Italijani so se zakleli, da hočejo dobiti to postojanko v svojo last, naj stane, kar hoče. Cele tedne in mesece so na zahodnem pobočju gore vrtili pod zemljo in delali podzemne hodnike. Avstrijska posadka na Kuku je razločno slišala, kako so Lahi ob vzhodu Kuka tolkli pod zemljo. Položaj pa je bil tak, da je našim bilo nemogoče preprečiti italijanske predpriprave. Lahi so takoj ob začetku desete ofenzive navalili z vso artilerijsko in infanterijsko močjo na goro Kuk. Celih pet laških ogromnih kolon je od 13. do 18. maja neprestano noč in dan napadalo naše postojanke na Kuku. Borba je bila grozovita in krvava, kakor je menda ne pomni zgodovina. Laški vjetniki pripovedujejo, da so potočki onstran gore Kuk bili napolnjeni z laškimi mrličji, a v potočkih ni tekla voda, ampak kri laških žrtev. Na tisoče in tisoče Lahov je žrtvovalo na zahodnem pobočju gore svoje življenje. Ko je dne 18. maja bila obramba gore vsled groznega bobnečega ognja in razstreljenih jarkov nemogoča, so jo naši prepustili sovražniku in se ustalili v dolini tesno na vzhodni strani gore.

### Italijani izgubili že nad 100.000 mož.

Vojaški strokovnjaki švicarskih listov pišejo, da so Italijani v deseti soški bitki do sedaj izgubili nad 100.000 mož. Italijanske železnice prevažajo samo le ranjence in vojno gradivo.

#### Laški cilji.

Lahi si v deseti soški bitki niso izbrali Kraške planote ali hribov vzhodno od Gorice za svoje glavne napade, ampak prostor severno od Gorice, med Solkanom in Tolminom, tam, kjer napravi Soča močen ovinek proti zahodu. Izognili so se tudi vpada v Vipavsko dolino južnovzhodno od Gorice, ker so najbrž vedeli, da je ta dolina za nje nastavljena past. Lahibiradi na črti Solkan—Tolmin predrli naše vrste in prodirali naprej ter tako prišli našim četam v Vipavski dolini in na Krasu za hrbet. Kadorni se menda zdi, da bi mu na ta način bilo lažje priti v posest Trsta, kakor pa če bi butal z vso silo ob kraške pečine. Pa ne bo šlo ne na ta, ne na drug način!

### Žalostna obletnica.

V sredi med najsrdečjšimi boji desete bitke — slavijo Lahi dveletnico svoje nezvestobe. Dne 23. maja 1915 je Italija napovedala Avstriji vojno. V dveh letih neprestanih bojov so Lahi izgubili nad 600.000 mož. Pridobili pa so za te ogromne žrtve na Krasu 9% km ozemlja, pri Gorici pa so se pomaknili od meje samo za 4—5 km. Naše nove postojanke pri Gorici so oddaljene samo 1500 m od goriške trdnjave. Dalje proti severu pa je pridobitek naravnost skromen.

### Pomorska bitka v južni Adriji.

V noči dne 15. maja je trčil oddelek avstrijskega vojnega brodovja v Otrantski morski ožini v južni Adriji na oddelek sovražnih ladij ter uničil 1 italijanskega rušilca, 3 trgovske parnike in 20 oboroženih stražnih parnikov, ter vjel 72 mož angleške posadke. Na povratku so imele naše vojne ladje celo vrsto srditih bojov s trikrat močnejšim sovražnikom. Na dveh sovražnih rušilcih je izbruhnil požar, ena angleška križarka je bila potopljena, dve sta pa bili zadeti z bombami. Vse naše vojne ladje so se polnoštevilno vrnile kot zmagovalke. Naše izgube znašajo samo 15 mož.

Cesar se je brzojavno zahvalil admiralu Njegovanu in vojni mornarici za ta junaški čin naše vojne mornarice in je odlikoval Njegovana z redom železne krone I. vrste z vojnim okraskom.

### Na drugih bojiščih.

Na ruski fronti razun artilerijskega ognja na posameznih odsekih nobenih posebnih dogodkov. — Tudi na rumunskem bojišču mir. — Četverosporazum, zlasti Lahi želijo, da bi Rusi tudi pričeli

z ofenzivo proti nam, dosedaj pa se še Rusi in Rumuni niso dosti zmenili za laške želje.

Na macedonskem bojišču razen artilerijskih bojov nobenih važnejših podvzetij. Vsled velikih izgub in neuspehov Sarraillove armade v zadnji ofenzivi baje namerava general Sarraill odstopiti.

Na francoskem bojišču vroči boji pri Arrasu, kjer napadajo Angleži nemške postojanke, in napadi Francozov v zapadni Šampanji severno od mesta Reims. Na ostalem delu fronte zlasti ob reki Mozi hudi artilerijski boji. Angleško-francoske izgube so bile v letošnji pomladanski ofenzivi tako velike, da je vsa severna Francija kakor ogromna vojaška bolnišnica.

Na turških bojiščih razen majhnih spopadov med Rusi in Turki na kavkaški fronti nobenih posebnih vojnih dogodkov.

### 2.772.000 ton potopljenih.

Od začetka poostrenega podmorskega boja do sedaj so P-čolni, kakor se uradno poroča iz Dunaja, potopili skupno 2.772.000 ton sovražnih in nepristranskih ladij, od teh 1.707.000 ton angleških ladij.

### Dva nova sovražnika Nemčije.

Dve srednjeameriški državi sta zopet prekinili svoje zveze z Nemčijo in sicer ljudovladi Honduras in Nicaragua. Obe sta obljubili Zedinjenim državam, da hočeta dati svoje vojaštvo, svojo mornarico in svoje vojno gradivo na razpolago za boj proti Nemčiji.

### Dogodki v Rusiji.

Rusija ima novo ministristvo. Predseduje mu dosedanji predsednik knez Lvov. Vojni minister Gučkov in zunanji minister Miljukov sta radi nesoglasja z delavsko-vojaškim odborom odstopila. V ministristvo je vstopilo več socialistov. Zunanji minister je postal 30letni milijonar Tereščenko, vojni in mornariški minister pa socialist Kerenjski. Nova vlada je podala izjavo, v kateri pravi, da je sicer proti vsakemu posebnemu miru, a hoče delovati za splošni mir brez zemeljskih pridobitev in brez vojne odškodnine. Obenem povdarja, da se hoče vojskovati z Nemčijo, da razbremeni Francoze in Angleže na zahodnem bojišču. V državi hoče vsepovsod dati ljudstvu pravice. Sklicati hoče čimprej ustavodajno skupščino, ki bo določila bodočo obliko vlade. — Angleži so baje zasedli s 4000 možmi največje rusko pristanišče v Lednem morju, Arhangelsk, Japonci pa železniško križišče v Mandžuriji Karbin. Če je ta vest resnična, osvetluje nadzorstvo Anglije in Japonske nad Rusijo, katero hočejo, če bo treba, s silo prikleniti na četverosporazum in njegove vojne cilje.

### Razne politične vesti.

Hrvatsko-slovenski poslanci dr. Korošec, dr. Krek, profesor Spinčič in dr. Susteršič so bili v torek, dne 22. maja, na posvetu pri ministrskem predsedniku grofu Clam-Martinicu. Naši poslanci so ministrskemu predsedniku obrazložili naše pritožbe in zahteve hrvatskega in slovenskega naroda. Clam-Martinic je glede na delovanje určavnega zbora izjavil, da si vlada želi nujne rešitve državno-zbornskega poslovanja. Vlada bo predložila zbornici celo vrsto socialnopolitičnih in finančnopolitičnih načrtov, ki so zelo važni ter zahtevajo, da jih zbornica nujno reši. Vlada polaga veliko važnost na to, da se bo zbornica bavila z vprašanji o ljudski prehrani. Predložila bo zbornici tudi začasni proračun. Ob tej priliki se bo lahko obširneje razpravljalo o političnih vprašanjih. Ministrski predsednik je povdarjal izvanredne razmere, nastale vsled vojske, ter izrazil upanje, da bo zbornica uvaževala te razmere. Državni zbor bo imel v sredo, dne 30. t. m., svojo prvo sejo. Ni še gotovo, kdo bo postal zbornični predsednik. Poljaki so postali zadnji čas Nemcem in vladi nezvesti in so stopili v opozicijo. Če se bo to poročilo dejansko uresničilo, Poljaki ne bodo glasovali za dr. Gropa kot zborničnega predsednika. Državni zbor bo v prvih sejah po volitvi predsednika razpravljaj o raznih vladinih naredbah, izdanih s pomočjo § 14, vršila se bo proračunska razprava, volile se bodo delegacije ter se bo podaljšala doba poslanskih mandatov. Stranke in klubi imajo te dni seje, sestanke in se pogajajo z vlado.

Gospodski zbornica je sklicana za dne 30. maja ob 4. uri popoldne.

Hrvatski sabor bo zopet začel zborovati dne 5. junija. Od srede meseca marca, ko je bilo zasedanje prekinjeno, ni bilo v saboru nobenih sej.

Ogrski ministriški predsednik grof Tisza, ki se je z železno roko več let boril s svojimi političnimi nasprotniki, t. j. z opozicijo v ogrskem državnem zboru, je pred padcem. Včerajšnja poročila iz Dunaja in Budimpešte pravijo, da je grof Tisza predložil cesarju svoje predloge glede spremembe volilne pravice na Ogrskem. Ker opozicija ni zadovoljna s Tiszovimi predlogi, in torej ni upanja, da bi pod Tiszovim vladanjem prišlo do miru med ogrskimi po-

litičnimi strankami, je Tiszovo stališče močno omajano in prerokuje se, da bo Tisza odstopil. Na njegovo mesto bo baje prišlo ministristvo, v katerem bo zastopana tudi opozicija. Celo Tiszovo ministristvo je sklenilo, da poda ostavko.

Naš zunanji minister grof Černin se je mudil te dni v nemškem glavnem stanu, kjer so se vršila važna posvetovanja glede nadaljevanja vojske, o mirovnih pogojih in o poljskem vprašanju.

Nemški državni kancelar Bethman-Hollweg je v sredo, dne 16. maja, v nemški državni zbornici imel govor, v katerem je povdarjal, da se nemška vlada ne more izjaviti za sklepanje miru pod pogojem, da se mora odpovedati zemeljskim pridobitvam in vojni odškodnini; pripravljena pa je skleniti z Rusijo mir. Ker četverosporazum noče ugoditi nemškimi mirovnim ponudbam, bo Nemčija nadaljevala vojno do popolne zmage.

Poljaki vedno glasneje zahtevajo svojo državno neodvisnost. V Poljskem kolu je kakor poroča „Głos Naroda“, poslanec Glombinski stavil predlog, ki zahteva združeno svobodno Poljsko s prostim dohodom do morja. To se pravi: Poljaki zahtevajo, naj se vse dežele, kjer prebivajo Poljaki, torej tudi deli Avstrije in Nemčije, združijo v poljsko kraljestvo. Za kralja si Poljaki želijo avstrijskega princa — najrajši nadvojvoda Karla Stefana, ki je sedaj star 57 let, in je brat nadvojvoda Friderika in Evgena. Poljske želje in zahteve po svobodi postajajo vedno glasneje.

Na Pruskem bodo baje odpravili razlastilni zakon, po katerem so se Poljakom smela posestva „zakonitim“ potom odvzeti in prodati Nemcem. Vlada bi si rada pridobila naklonjenost Poljakov, zato skuša odpraviti vse nasilne navedbe proti poljskemu narodu.

### Pritožbe kmetskih živinorejcev.

Maribor, 22. maja 1917.

Preteklo nedeljo, dne 20. maja, se je pri „Gambinu“ vršilo veliko zborovanje živinorejcev iz celega mariborskega političnega okraja. Bilo je gotovo krog 200 najodličnejših kmetskih mož; celo iz lipniškega in ptujskega okraja so prišli. Zborovanje je otvoril in vodil okrajni komisar dr. Krammer.

Najprvo sta govorila odposlanec cesarske namestnice dr. Buchta in ravnatelj živinske vnovčevalnice Schneider. Gospoda iz Gradca sta opisovala zbranim živinorejcem potrebo rekviriranja živine in obljubila, da hočeta želje in pritožbe naših živinorejcev na višjem mestu priporočiti v ugodno rešitev. — Za Schneiderjem je dobil besedo urednik Zebot, da, naprošen od slovenskih živinorejcev, pojasni razne pritožbe glede rekviriranja živine. Med splošnim odobravanjem je naš urednik slovensko govoril približno tako-le:

Rekviriranje živine v naši državi ni enakomerno razdeljeno. Na Češkem, na Nižji in Gornji Avstrijskem, na Moravskem in na Ogrskem se oddaja mnogo manj živine kot pri nas. Ogrski sploh pravzaprav ne vedo, kaj je rekviriranje živine. Zahteva naših kmetov je, da naj veljajo za vse jednake dolžnosti. Naši fantje in možje se morajo ravno tako boriti za domovino kakor drugi, če se ne bolj; zakaj torej v gotovih ozirih taka razlika?

Glede rekviriranja živine na Stajerskem, posebno v slovenskem delu dežele, se sliši vsak dan več pritožb. 1. Mesta Maribor, Gradec, Celje in Ptuj so radi svoje lastne uprave (avtonomije) izvzeta od rekviriranja. Meščanom ni treba oddajati živine (Splošni klici: Skandal! Kje je pravica? Velik nemir.). V mestih je na stotine glav živine, ki bi se lahko rekvirirala. Meščani lahko svojo živino debelijo kakor hočejo in jo celo pod roko prodajo. (Razburjenje.) Graščaki se tudi skušajo na vse mogoče načine izogniti oddaji živine. Govornik je tu imenoval celo vrsto graščakov, n. pr. milijonarja Scherbauma itd. Scherbaumov oskrbnik ima vedno vse polno izgovorov in le redkokrat se zgodi, da pride živina iz Scherbaumovega hleva na oddajni prostor ali pod mesarjevo sekuro. Scherbaum je celo dobil za svojo živino 1½ vagona sena, on je imel še nedavno v Smiklavžu pri Mariboru 6100 kg otrobov, kmet pa jih le s težavo dobi. — Pri graščinah je živina proti oddaji zavarovana še tudi na razne druge načine. En tak slučaj je, da se graščakova živina vpiše kot plemenska čreda („Herdvieh“) v posebno knjižo. Nakupovalci nimajo pravice do te graščakove živine. (Klici: To je skandal!) Naša kmetska zahteva je, da se naj take graščakove predpraviče odpravijo. (Klici: Se morajo odpraviti!)

V bodoče se naj da kmetskim živinorejcem tudi pravica, da bodo soodločevali, koliko živine, katera živina in po kaki ceni se naj odda. Po občinah se naj sestavijo odbori, v katerih naj ne bodo samo le župan in njegovi prijatelji, ampak tudi drugi, posebej manjši posestniki, kateri se bodo med seboj zedinili, katera živina se lažje utrpi, katera ne. Ti odbori naj tudi nadzorujejo, ali se živina graščakov v isti meri rekvirira kot kmetska živina. V prevzemne komisije, ki določajo cene in razvrščajo živino, se